

היום נלמד בעזרת ה':

## שבת דף קכו

**למדנו במשנה לעיל לענין פקק החלון, שלדעת חכמים בין כך ובין כך פוקקים בו:**

רבי אבא מבאר שלדעת חכמים לא צריך שהוא יהיה קשור.

הגמרא מקשה שהרי רבה בר בר חנה אמר שכשם שנחלקו רבי אליעזר וחכמים בפקק החלון כך הם נחלקו לענין נגר הנגרר (= יתד שתוקעים בחור שבמפתן ונועלים בו את הדלת), וכולם מודים שאם הנגר לא קשור אסור להשתמש בו במדינה (= בכל מקום שהוא חוץ מבמקדש, שאין גזירת שבות במקדש). רבי אבא מתרץ שהוא סובר כרשב"ג שאומר שקנה שהתקינו (= הזמינו) בעל הבית לפתוח ולנעול בו מותר להשתמש בו אפילו ללא קשירה.

דרש רבי יצחק נפחא שההלכה כרבי אליעזר שפקק החלון צריך להיות קשור ותלוי. מקשה רב עמרם שהרי למדנו במשנה לקמן שהיה מעשה בימי אביו של רבי צדוק ואבא שאול בן בטנית, שפקקו את החלון בשבת בדבר שאינו קשור ותלוי? אביי מתרץ שהמשנה לקמן היא כדעת חכמים, ואם תאמר שההלכה כמו המשנה לקמן משום שהיא 'סתם משנה' (= שלא נשנית בשם מישהו אלא נשנתה סתם, והכלל הוא שהלכה כסתם משנה), הרי אף משנת 'נגר הנגרר' שמצריכה קשור ותלוי היא 'סתם משנה'. הגמרא דוחה את תירוץ של אביי: שההלכה היא כמו המשנה לקמן שלא צריך קשור ותלוי משום ששם מובא 'מעשה רב', כלומר שאביו של רבי צדוק ואבא שאול בן בטנית הורו כך הלכה למעשה, ומשמע שכך ההלכה.

**משנה:** כיסויי הכלים שיש להם בית אחיזה מותר לטלטלם בשבת. לדעת רבי יוסי דין זה נאמר רק בכיסויי קרקעות (= כגון בור ודוּת) שאם הוא מְכֻסָּה הרי הוא כבונה, ואם יש לו בית אחיזה מוכח שהוא עשוי ליטלו ולהחזירו, אבל כיסויי הכלים ניטלים גם ללא בית יד.

**גמרא:** מה שאמרה המשנה שכיסויי הכלים שיש להם בית אחיזה ניטלים בשבת, זה רק כשהכיסוי עצמו ראוי לשימוש כל שהוא שאז יש לו תורת 'כלי', אבל אם אין לו שימוש עצמי הרי הוא מוקצה.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

ביאור המחלוקת במשנתנו: לדעת כולם כיסוי קרקעות מותר רק כשיש לו בית אחיזה, וכיסוי הכלים מותר אף כשאין לו בית אחיזה (= שהרי הכיסוי עצמו ראוי לשימוש). מחלוקתם היא בכלים שחיברו אותם בקרקע (= כגון תנור וכיריים), שלדעת תנא קמא אנו גוזרים שאסור ליטלם ללא בית אחיזה משום שהם דומים לבור וזות, ולדעת רבי יוסי לא גוזרים. (הגמרא מביאה ביאור זה גם בלשון אחרת, והמשמעות דומה).

## הדרן עלך כל הכלים

**פרק שמונה עשר. משנה:** מותר לפנות אפילו ארבע וחמש קופות של תבן או תבואה אם צריך להושיב שם אורחים לסעודה או תלמידים הבאים לשמוע את הדרשה, אבל לא את האוצר (יבואר בגמרא). ומותר לפנות רק דבר שאינו מוקצה, אבל אסור לפנות דבר שהוא אינו ראוי למאכל מצד עצמו או מצד האיסור שבו, שהרי הוא מוקצה.

**גמרא:** מדוע כתבה המשנה "ארבע וחמש קופות", והרי אם מותר לפנות חמש ודאי שמותר לפנות ארבע? רב חסדא מבאר שמותר לפנות רק ארבע קופות מתוך חמש, משום שאסור לפנות את כל האוצר שמא יראה שיש גומות בקרקעיתו ויבוא להשוות גומות. או שיפנה חמש קופות מתוך אוצר גדול שיש בו הרבה קופות, אבל לא יותר, משום טרחה יתירה. אבל לא את האוצר, כלומר שאם לא התחיל להשתמש מהתבן או התבואה שבאוצר, אסור לו להתחיל בשבת להשתמש בו, משום שמשנתנו היא כדעת רבי יהודה הסובר שיש מוקצה (= כלומר שאם לא הכינו לשימוש בשבת הרי הוא מוקצה אף שלא דחה אותו בידים) וא"כ התבן הוא מוקצה.

ושמואל מבאר ש'ארבע וחמש' שכתבה המשנה הוא כלשון בני אדם, ומותר לו לפנות הרבה יותר. אבל לא את האוצר, כלומר שלא יגמור לפנות את כולו שמא ישווה גומות. אבל מותר לו להתחיל להשתמש בו בשבת, משום שמשנתנו היא כדעת רבי שמעון הסובר שאין מוקצה (= כלומר שאם לא הכינו לשימוש בשבת אין הוא מוקצה כל עוד שלא דחה אותו בידים).